

မြန်မာပြည်၏မြို့နယ်စုံမှ

ဖူးမြော်ခဲ့ရသော
ထူးထူးခြားခြား
ဘုရားဝေတီများ

မြန်မာပြည်

ဓမ္မလေးတော်မြတ်မုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်သို့

မဟာဘုံထူးကံသာပြည်လုံးချမ်းသာဘုရားကြီး

သာပေါင်းမြို့
မြတ်တောင်ညို

မင်းကွန်းပုထိုးတော်ကြီး

မဟာသာစည်ဘုရားကြီး
(ဇရာပုံမြို့)

မြမြင်ဦးစ
ဖူးတွေ့ရသော
တောင်မင်းကြီး
မြတ်စွာဘုရား

ဆကေသဓာတုဝင် ဆံတော်ရှင် အလံတစ်ရာ (ခေါ်) သောဏ္ဍာယစေတီတော်

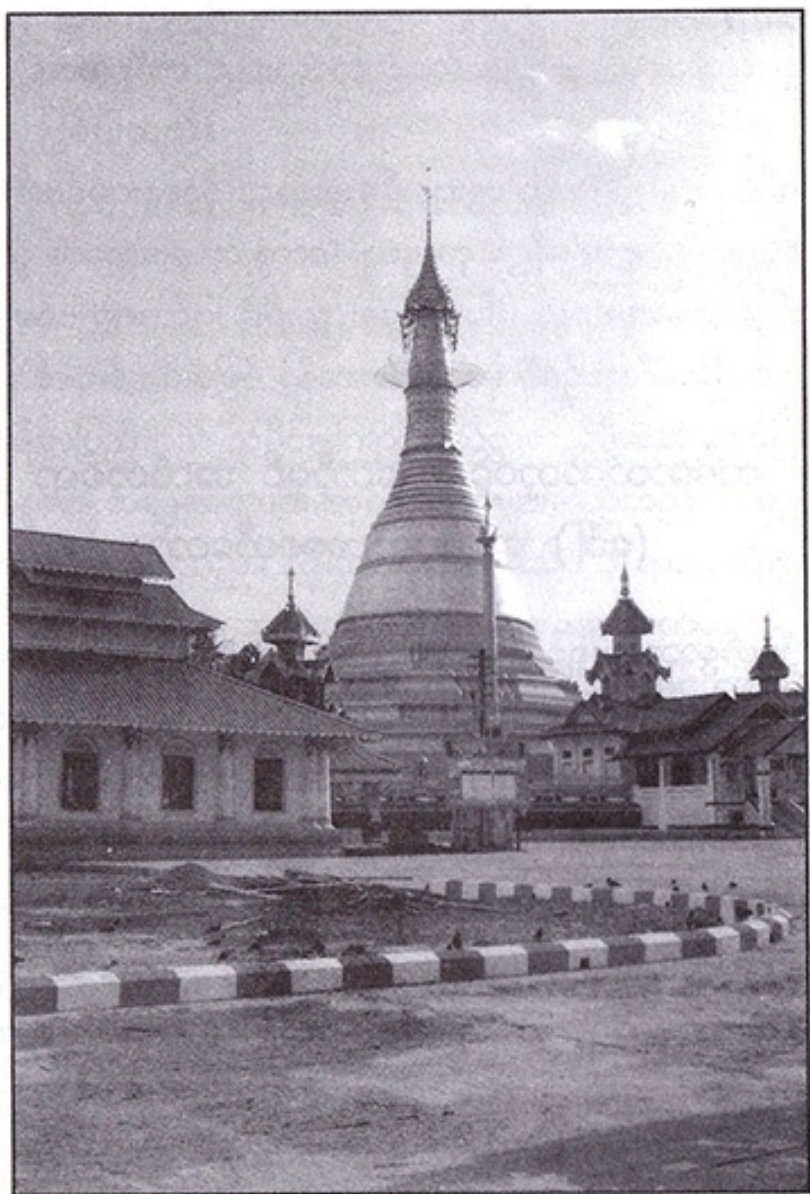
မြတ်စွာဘုရား၏ ဗျာဒိတ်မြွက်ဖော်စကားတော်အရ သာသနာနှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့်ငါးရာ ကျော်၌ ‘အလံတစ်ရာ’ ခေါ်သော ‘သောဏ္ဍာယစေတီတော်’ သည် သာသနာထွန်းရာဒေသမြတ်၌ အမှန်ပင် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် စံနေတော်မူ စဉ်အချိန်၌ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၊ အရှင်သောဘိတ၊ အရှင်ပဒုမုတ္တရ၊ အရှင်ဂုဏသာဂရ၊ အရှင်ဉာဏပဏ္ဍိတ၊ အရှင်ရေဝတ ဟူသည့် ခြောက်ပါးသော ဇနပုဒ်သား ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ သည် ဘုရားရှင်ထံ ဝပ်တွားခယ၍ တောင်းပန်လျှောက်ထားမှုကြောင့် ဘုရားရှင်က ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ ဆံတော်မြတ်ခြောက်ဆူကို ပေးသနားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ။ ထိုအခါ အပါးတွင် ခစားနေသော အရှင်အာနန္ဒာသည် ဤကဲ့သို့ ဇနပုဒ်သား ရဟန္တာများအား ဆံတော်မြတ်ပေးသနားခြင်းဖြင့် သာသနာအတွက် အကြီးအပွားကိုဖြစ်စေခြင်း၊ မဖြစ်စေခြင်းကို မိန့်တော်မူပါရန် ပန်ကြားလေသောအခါ ဘုရားရှင်ကလည်း ချစ်သား အာနန္ဒာ ...

*ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် ငါဘုရား၏ သာသနာတော်သည် အနှစ်ငါးထောင်ပတ်လုံး တည်လတ္တံ့။

*ဤခြောက်ဆူသော ဆံတော်ဓာတ်တို့ သည် နှစ်ပေါင်း

နှစ်ထောင့်ငါးရာပတ်လုံး ဆင်းရဲကုန်လတ္တံ့။

ဆကေသဓာတု အလံတစ်ရာစေတီတော် (သထုံ)။

*နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင့်ငါးရာ လွန်သောအခါ ကြီးစွာသော ပူဇော်သ
က္ကာရများ ဖြစ်လတ္တံ့။

*တစ်ဆူ တစ်ဆူသော စေတီသည် သတ္တဝါပေါင်းများစွာ ဖွဲ့စည်းအ
ပ်၊ တည်ထောင်အပ်သောစေတီ ဖြစ်လတ္တံ့။

ဘုရားရှင်က ဤသို့သော မိန့်ဆိုချက် ဗျာဒိတ်ပြုခဲ့သောအခါ ရှင်အာ
နန္ဒာလည်း ဝဇီနုတ်ပိတ် ခပ်မဆိတ်ဖြင့် ရှိခိုးဦးတင်၍ ကျေနပ်သွားခဲ့ပါ
သည် ။

ဆကေသဓာတု အလံတစ်ရာ ဆုတောင်းပြည့်ရပ်ပွားတော်။

ခြောက်ပါးကုန်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်များကလည်း မိမိတို့ ရရှိခဲ့သော ဆံတော်မြတ်များကို ရိုသေစွာသိမ်းဆည်းကာ ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးပြီး ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ပစ္စန္ဒရာဇ်အရပ်၌ သက်ဆင်းကြကုန်၏။
ထို့နောက် ပင့်ဆောင်လာသော ဆံတော်မြတ်ခြောက်ဆူကို လူရောနတ်ပါ ခြောက်ဦးသော ဒါယကာတို့ နှင့် တစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူ မနီးမဝေး အသီးသီးအားဖြင့် စေတီတည်ထားခဲ့ကြလေ၏။ တည်ဆောက်ထားခဲ့ကြကုန်သော စေတီတော်များမှာ ...

၁။သိကြားမင်း တည်ထားသော သက္ကထူပဝင် စေတီ၊

အလံတစ်ရာစေတီတော်သို့အဝင် ရှေးဟောင်းမိုးလုံ စင်္ကြံလမ်းမကြီး။

၂။ပဇ္ဇန်နစ်သား တည်ထားသော ပဇ္ဇပန္နထူပဝင် စေတီ၊

၃။မဏိမေခလာနတ်သမီး တည်ထားသော မဏိမေခလာထူပဝင် စေတီ၊

၄။ခရီးသည် သင်္ဘောသူကြီး တည်ထားသော အန္တိကနာဝိကထူပဝင် စေတီ၊

၅။ဝရုဏနဂါးမင်း တည်ထားသော ဝရုဏနာပထူပဝင် စေတီ၊

၆။ဒမိဋ္ဌကျေးကုန်သည် တည်ထားသော ဒမိဋ္ဌထူပဝင် စေတီ။

ဟူသော စေတီများ ဖြစ်ပြီး ထိုစေတီများ သည် ဘုရားရှင်၏ တတိယဗျာဒိတ်တော်မြတ်အတိုင်း သာသနာတော်နှစ် နှစ်ထောင့်ငါးရာအတွင်း၌ မထင်မရှား တောအုံ့ချုံကြားထဲ၌ ဆင်းရဲစွာ ကိန်းဝပ်စံပါယ်နေခဲ့ရရှာပါသည်။ ။

သာသနာတော်တစ်ဝက်ကျော်လျှင် ပေါ်ထွက်လာမည့် ဆံတော်စေတီခြောက်ဆူအနက် ‘ပဇ္ဇနိနတ်သား’ တည်ထားအပ်သော ဆံတော်စေတီကို အကြောင်းပြု၍ ရဟန္တာကြီးခြောက်ပါး တို့ က ဗျာဒိတ်ထားပြန်သည် မှာ ...

*ပဇ္ဇနိနတ်သား တည်ထားသော စေတီတော်သည် သာသနာတော်တစ်ဝက်ကျော်သော နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ ‘အလံတစ်ရာ’ ဟူသော စေတီ ဖြစ်လာလတ္တံ့။

*ဤစေတီတော် ကိန်းဝပ်စံတော်မူရာ ဒေသ၌ပင်လျှင် ဓမ္မရာဇ်မင်း ကောင်းသည် ဖြစ်လတ္တံ့။

*ထိုစေတီတော်သည် သာသနာတော် တစ်ဝက်ကျော်သည် နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ ‘သောဏ္ဍာယစေတီ’ ဟူ၍ ကျော်ဇောခြင်း ဖြစ်လတ္တံ့။

ဆိုလိုသည် မှာ ပဇ္ဇပန္နထူပဝင်၊ ပဇ္ဇနိနတ်သား တည်သောစေတီသည် ‘သောဏာယံ’ ခေါ် ‘အလံတစ်ရာ’ စေတီဖြစ်လာမည်ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်သည် ခရီးလမ်းကို ကြွချီ လာပြီး စေတီတော်အား

၁။အထူးထူသော သဲအစုဖြင့် ပြွမ်းသော။

၂။အလွန်မွေ့လျော်စရာကောင်းသော။

၃။ဟိမဝန္တာအနီးမှ ကေလာသတောင်နှင့် တူလှသော။

၄။သစ်ပင်မြက်ပင်၊ ကျောက်ခဲ၊ ကျောက်စရစ်၊ အိုးခြမ်းတို့ ကင်းသော ဂဝံမြေနီဖြစ်သော။

၅။အင်္ဂတေတို့ မှ ပြေပြစ်စွာပြုထားအပ်သော မြေပြင်ကဲ့သို့။

အစရှိကုန်သော လူသားအားလုံးတို့ မွေ့လျော်စရာတစ်ခုသောနေရာကို မြင်တော်မူ၍ ဆံတော်ဓာတ်တစ်ဆူကို ‘ပဇ္ဇနိနတ်သား’ နှင့် တည်ထားလေသည် ။

သာသနာနှစ် နှစ်ထောင့်ငါးရာကျော်လာသောအခါ ညောင်ချောင်းဆရာတော် ဦးဉာဏဝံသ အရှင်နှင့် တကွ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ သည် ကေလာသတောင်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဘီးလင်းမြို့နယ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ လူသားတို့ မပြုရဘဲ အလိုလိုပင် အလံတစ်ရာမြင့်သော စေတီတော်ကြီး ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟု မိန့်ဆိုစကားရှိခဲ့သည် ဟု ဆိုကြသူများ ရှိသလို ယုံသူ မယုံသူများ လည်း ရှိနေခဲ့၏။

သို့သော် ထိုသို့သော အရှင်မြတ်များ ၏ မိန့်ဆိုစကားထက် ‘အလံတစ်ရာ’ ဟူ၍ ဖြစ်လာမည့် စေတီတော်ကြီးသည် ဘုရားရှင်သက်တော်ထင်ရှား ရှိခဲ့စဉ်အခါက ပေးသနားခဲ့သော ဆံတော်ခြောက်ဆူမှ ဆံတော်တစ်ဆူဖြင့် ရဟန္တာအရှင်မြတ်၏ ခွင့်ပြုမှုကိုခံယူကာ ပဇ္ဇနိနတ်သားက တည်ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်ဗျာဒိတ်ပြုထားသော မိန့်ဆိုချက်အရ သာသနာနှစ် ထောင့်ငါးရာအတွင်း၌ ကိုးကွယ်သူ၊ ပြုပြင်သူများ မဲ့ကာ

ချုံနွယ်များကြား၌ ဆင်းရဲစွာနေခဲ့ရခြင်းသာ ဖြစ်၏။

သာသနာတော်နှစ် နှစ်ထောင့်ငါးရာကျော်ကာလဖြစ်သော ပေါ်ထွန်းလာသည် ဟု ယူဆရသည့် ‘အလံတစ်ရာ’ စေတီကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၁၄ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၅)ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ နေ့(၁၁)နာရီ အချိန်တွင် စေတီတော်ကြီးအား သတ်မှတ်ထားသော နေရာဌာန၌ အသစ်ပြုပြင်အုတ်မြစ်ချပွဲ ကျင်းပ၍ အလံတစ်ရာစေတီတော်ကြီးကို ကျောက်ငုံ မြေပုံ၍ ပထမပလ္လင်တော်မှ ခေါင်းလောင်းကြီးအထိ မွမ်းမံခဲ့ကြပါသည်။ ။

ယခုအခါ သောဏ္ဍာယစေတီခေါ် အလံတစ်ရာစေတီတော်ကြီးသည် ရှေးအုတ်ရိုးအုတ်စီ ကာရံထားမှုများ ၊ ရှေးဟောင်းနတ်လမ်းခေါ်သည့် စင်္ကြံလမ်းကလေးအတိုင်း ပြုပြင်ထိန်းသိမ်း တိုးချဲ့မှုများကိုပါ ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ။ ဘုရားဖူးသွားရောက်ပါလျှင်လည်း သထုံခရိုင်၊ ဘီလင်းမြို့နယ်တွင် တည်ရှိနေပါသည်။ ။ သာသနိက အဆောက်အဦများ ၊ စေတီတော်ရင်ပြင်များ လည်း ပြုပြင်နေသည် ဖြစ်၍ တစ်ခါတစ်ခေါက် ဘုရားဖူးရောက်ရင်း လှူဒါန်းနိုင်ကြပါရန် ရေးသားပူဇော်လိုက်ပါသည်။ ။

မှီငြမ်း (၁) အလံတစ်ရာစေတီ ကောက်နှုတ်ချက် မှတ်တမ်း။

(၂) စာရေးသူ၏ ဘုရားဖူးခရီးမှတ်တမ်း။

ဘုန်းရောင် - အမှတ် ၁၅၁

ရွှေတိဂုံစေတီတော်တွင် ကိန်းဝပ်စံပယ်နေသည့် ရှင်ဘုရားငါးဆူ

ရွှေတိဂုံစေတီမြတ်ကြီးသည် ကမ္ဘာ့အံ့ဖွယ်စေတီတော်ကြီးအဖြစ် ရှိခဲ့သည် မှာ နှစ်သက်တမ်း (၂၆၀၀) ပြည့်တော့မည် ဖြစ်သည် ။

ဉာဏ်တော်အမြင့် (၃၂၆) ပေရှိသော စေတီတော်ကြီးသည် လုံးတော်ပြည့် ရွှေသင်္ကန်းကပ် လှူဒါန်းထားသောကြောင့် ရွှေတောင်ကြီးပမာ ဝင်းဝါထိန်လင်းလျက် အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းလှသည် ။ စေတီတော်မြတ်ကြီး တည်ရှိစံပယ်နေသော သီရိတ္တရကုန်းမြေမြတ်သည် ပတ်ပတ်လည် အကျယ်အဝန်းမှာ ဧကအားဖြင့်(၁၄၄) ဧက အကျယ်အဝန်းရှိသောကြောင့် ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကြီးနှင့် အတူ နောင်တော်ကြီးစေတီအပါအဝင် စေတီကြီးငယ်များ ၊ ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်ပုံဟန် အသွယ်သွယ်များ ၊ တန်ဆောင်းကြီးငယ်များ နှင့် သာသနိက ရုပ်လုံးရုပ်ကြွများ မျိုးစုံလင်စွာဖြင့် တည်ရှိနေသည် ။

များ လှစွာသော စေတီကြီးငယ်များ နှင့် ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များတွင် မိမိယုံကြည်ရာကို အာရုံပြု၍ ပွားများ အဓိဋ္ဌာန်ပြုနေသော ဘုရားဖူးများ နှင့် အချိန်အခါမလပ် စည်ကားနေသည် ။ ရှေးမင်းအဆက်ဆက်မှ စ၍ အခြေခံထား၍ တည်ထားသော ဤစေတီဘုရား၊ ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များ သည် အမှန်အားဖြင့်လည်း ထူးခြားသော စေတီဘုရားများ ဖြစ်

စံသည် ကို လေ့လာမိသောကြောင့် စာရေးသူ ကျွန်မ၏ လေ့လာမိသော
ရွှေတိဂုံစေတီတော်ရှိ ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်ငါးဆူကို ဖော်ပြပူဇော်အပ်ပါ
သည်။ ။

ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီးတွင် အံ့ဖွယ်ထူးခြားသော စေတီဘုရား၊ ရုပ်
ပွားတော်များ အနက် ဦးစွာရေးသားပူဇော်ချင်သည် မှာ ‘ရှင်ငါးရှင်’ ဘု
ရားများ ဖြစ်ပါသည်။ ။ ထိုရုပ်ပွားတော်များမှာ ...

၁။ပတ္တမြားမျက်ရှင် ဘုရား

၂။ရှင်စောပု ဘုရား

၃။ရှင်အဇ္ဇဂေါဏ ဘုရား

၄။ရှင်မထီး ဘုရား

၅။ရှင်အရဟံ ဘုရား

များ ဖြစ်ပါသည်။ ။ ထိုဘုရားများ သည် ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များ ဖြ
စ်ပြီး ဘုရားဖူးများ ဖြင့် စည်ကားနေသော အံ့ဖွယ်ထူးခြားဘုရားများ ဖြ
စ်၍ တည်ရှိစံပယ်နေသော အရပ်ထောင့်များ နှင့် သမိုင်းဝင်ကို ထပ်မံ
ဖော်ပြ ပူဇော်အပ်ပါသည်။ ။

၁။ ပတ္တမြားမျက်ရှင်ဘုရား

ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကြီး၏ အထက်ပစ္စယံအရှေ့ဘက် တနင်္လာ
အရပ်၊ အာရုံခံ တန်ဆောင် အပေါ်ဘက်တွင် တည်ရှိစံပယ်နေသည်။ ။ ‘ပ
တ္တမြား မျက်ရှင်တစ်ဝဂ္ဂ ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား’ ဟူ၍ လည်း ခေါ်ကြသ
ည်။ ။

ထိုရုပ်ပွားတော်ကို မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၁၅၄)ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်၊ တနင်္လာနေ့တွင် ပထမဘိုးဘိုးအောင်က တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သောကြောင့် နှစ်သက်တမ်းအားဖြင့် နှစ်တစ်ရာကျော် သက်တမ်းရှိပြီဖြစ်သည်။ ။

ရုပ်ပွားတော်တွင် ပတ္တမြားမျက်ရှင် ကိန်းဝပ်သဖြင့် တစ်ခါတစ်ရံ မျက်လုံးတော်ဖွင့်ခြင်း၊ ပိတ်ခြင်း၊ မျက်လုံးတော်နီနီရဲရဲနှင့် အရောင်တော်တောက်ပခြင်း ဖြစ်တတ်သည်။ ။ ထူးသော ဆုတောင်းနှင့် လည်း ပြည့်စုံသော ရုပ်ပွားတော်မြတ်ဖြစ်သည်။ ။

၂။ ရှင်စောပုဘုရား

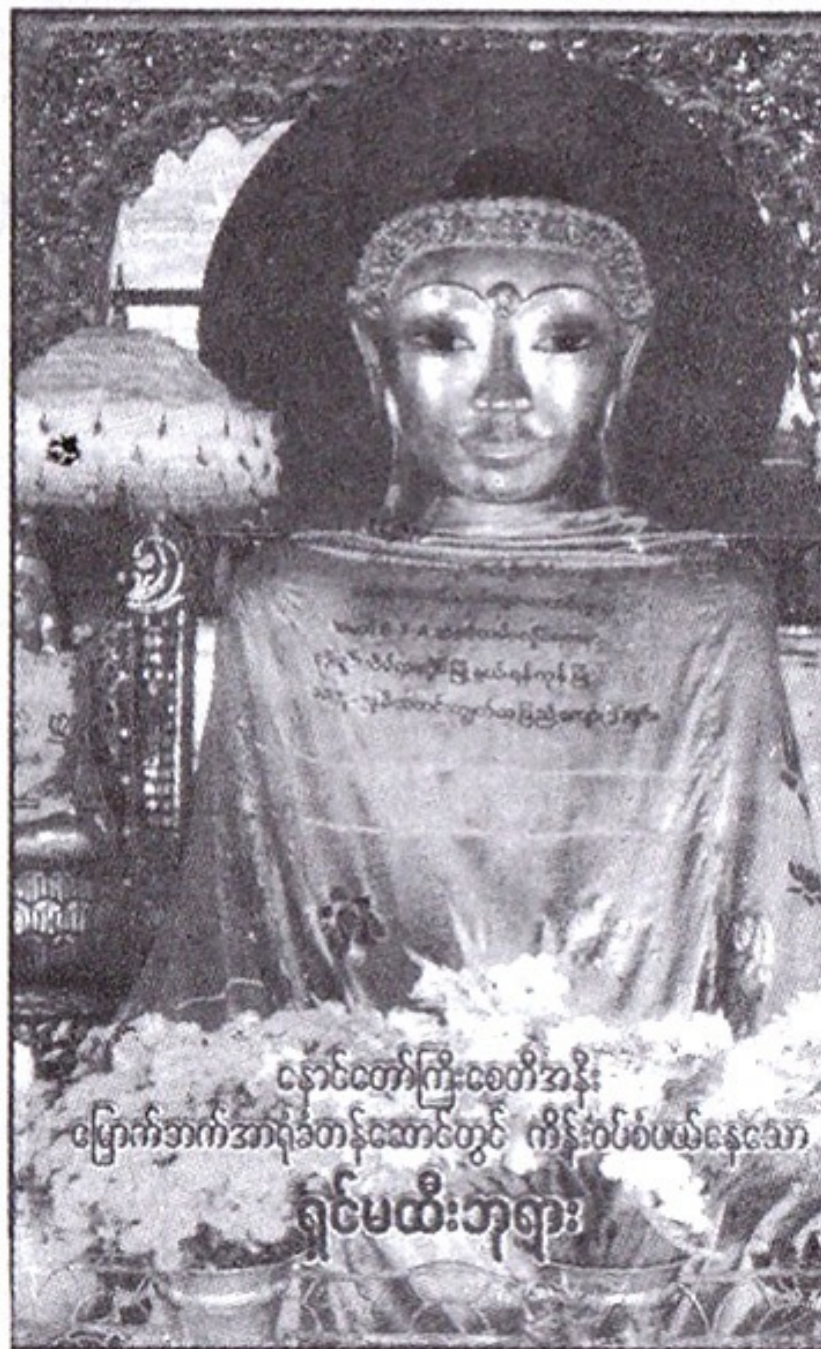
ရွှေတိဂုံဘုရားရင်ပြင်တော် အနောက်မြောက်ဘက် ရာဟု ထောင့်တွင် ကိန်းဝပ်နေသည်။ ။ ဘုရင်မကြီးရှင်စောပု၏ ကောင်းမှုတော်စေတီတွင် စံပယ်တော်မူနေသော ရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ ဖြစ်သည်။ ။ ထိုရုပ်ပွားတော်သည် ညအခါ လူခြေတိတ်သွားလျှင် မုခ်အတွင်းမှ အပြင်သို့ထွက်ခွာ၍ သီတင်းသုံးတော်မူတတ်ကြောင်း ကြားဖူးသည်။ ။

ပြဒါးရှင်တစ်လုံးနှင့် ဓမ္မစေတီမင်းကြီး စီရင်ခဲ့သော ‘အင်း’ တစ်စုံလည်း ရှိသည် ဟု ဆိုကြဖူးသည်။ ။ မိမိတို့ ၏ ကောင်းမြတ်တောင်းအပ်သော ဆုများ နှင့် လည်း ပြည့်စုံလှသောကြောင့် ဘုရားဖူး အဓိဋ္ဌာန်ပြုသူများ ဖြင့် စည်ကားနေသည်။ ။

၃။ ရှင်အဇ္ဈင်္ဂါဏဘုရား

ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်၏ ရင်ပြင်တော် အရှေ့တောင်ဘက် အင်္ဂါထောင့်တွင် တည်ရှိသော နောင်တော်ကြီးစေတီ တောင်ဘက် အာရုံခံတ

နံဆောင်အတွင်း၌ တည်ရှိသည် ။ ရှင်အဇ္ဇဂေါဏအရှင်မြတ် တည်ထား
ခဲ့သော ရုပ်ပွားတော်မြတ်ဖြစ်ပြီး မျက်လုံးတော်မှာ တစ်ဖက်ကျဉ်း တစ်
ဖက်ကျယ် ရုပ်ပွားတော်ဖြစ်သည် ။ ရုပ်ပွားတော်မြတ်ကြီးတွင် ပြဒါးရှင်
တစ်လုံးရှိပြီး ဆုတောင်းပြည့်သည် ဟု ယူဆကြသောကြောင့်
ဆုတောင်းပြုကြသူများ နှင့် စည်ကားသော ဘုရားဖြစ်သည် ။

နောင်တော်ကြီးစေတီအနီး
မြောက်ဘက်အာရုံခံတန်ဆောင်တွင် ကိန်းဝပ်ဝံ့ပယ်နေသော
ရှင်မထီးဘုရား

၄။ ရှင်မထီးဘုရား

နောင်တော်ကြီးစေတီတော်၏ မြောက်ဘက်အာရုံခံတန်ဆောင်း အတွင်း၌ ကိန်းဝပ်နေသည် ။ ထိုဘုရားကို ထွက်ရပ်ပေါက် ရှင်မထီးဆရာတော် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည် ဟု သမိုင်းမှတ်တမ်းများကဆိုသည် ။ ရုပ်ပွားတော်မြတ်တွင် ပြဒါးရှင်တစ်လုံးရှိပြီး ဆုတောင်းပြည့်သော ရုပ်ပွားတော် ဖြစ်သည် ။

ရွှေတိဂုံတော်တော်၏ အရှေ့ပြောက်ဘက်
ဟနုဂံသွေ့ထောင်တွင် ကိန်းဝပ်နေတော်မူသော
ရှင်အရဟံဘုရား

ရှင်အရဟံဘုရား။

၅။ ရှင်အရဟံဘုရား

ရွှေတိဂုံစေတီတော်၏ အရှေ့မြောက်ဘက် တနင်္ဂနွေထောင့်ရှိ ရှင်အရဟံတန်ဆောင်းတော်ကြီးအတွင်း၌ စံပယ်နေသည် ။ သာသနာပြုရဟန်းတော် ရှင်အရဟံ၏ ရုပ်တုရုပ်ပွားတော်ဖြစ်သောကြောင့် အဓိဋ္ဌာန်ပြုတောင်းဆုပြုသူများ အတွက် အဓိဋ္ဌာန်ပြည့်သော ရုပ်ပွားတော်ဖြစ်သည် ။

ထိုရှင်ဘုရားငါးဆူတွင် မိမိတို့ ဘဝအတွက် ကောင်းမြတ်သော တောင်းဆုကိုပြုကာ အခက် အခဲများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိဋ္ဌာန်ပွား တရားထိုင်ခြင်း၊ မေတ္တာပွားခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည် ။

ဘုန်းရောင် - အမှတ် ၁၄၃

*

နှစ်တစ်ရာကျော် သက်တမ်းရှိ သီပေါမင်းတရားကြီး၏
နံတော်သင့် မဟာလောကရန်နှိမ် အောင်တော်မူဘုရားကြီး

ခရီးစဉ်တစ်ခုတွင် ရောက်ခဲ့ရသည် က မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသို့
ဖြစ်ပါသည်။ ။ မန္တလေးမြို့ကြီးသည် တစ်ချိန်သောအခါက ‘မင်း’ တို့ ၏
ထီးနန်းစိုက်ရာ မြို့ကြီးတစ်မြို့ ဖြစ်သောကြောင့် ‘ရတနာပုံနေပြည်
တော်’ဟု ဂုဏ်သတင်းကြီးခဲ့သော မြို့ကြီးဖြစ်ခြင်း၊ ဘာသာသာသနာ
လွန်စွာ ထွန်းလင်းဖြာခဲ့ခြင်းတို့ ကြောင့် စေတီ၊ ပုထိုးဘုရားများ အလွန်
များ ပြားစွာ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော သမိုင်းဝင်မြို့ကြီးတစ်မြို့ ဖြစ်ခဲ့
ပါသည်။ ။

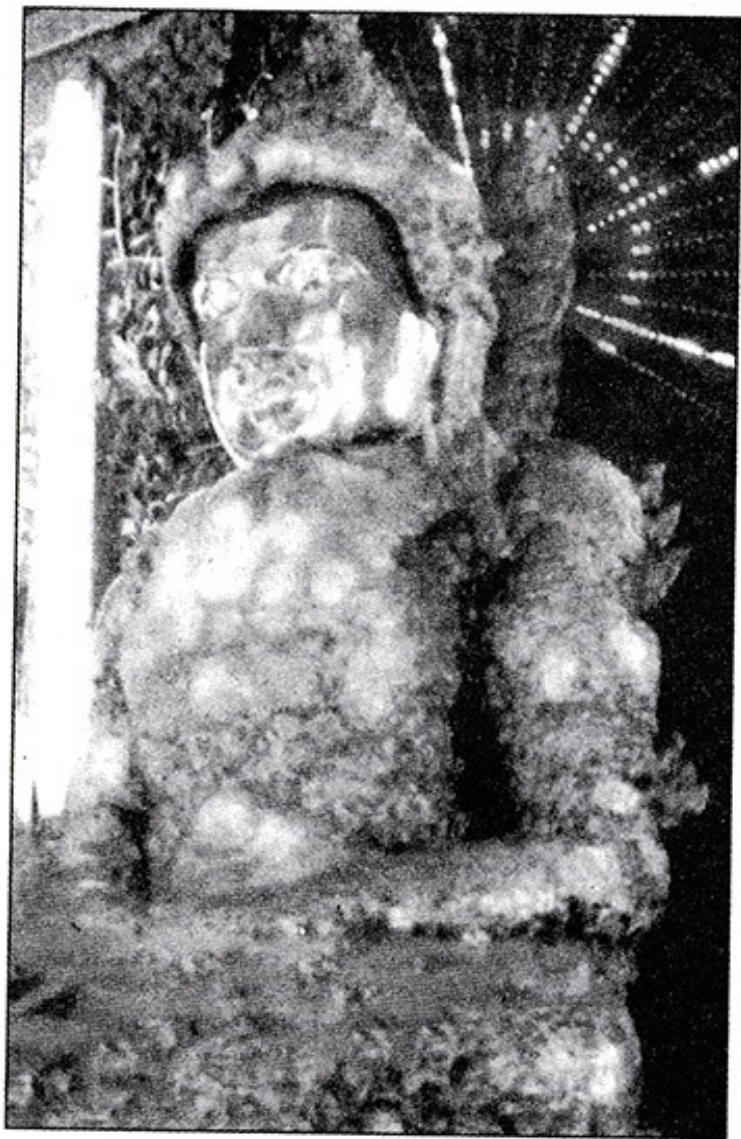
မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်တို့
အကြား မြေပြန့်လွင်ပြင်ပေါ်တွင် တည်ထားသောမြို့ဖြစ်ပြီး ရန်ကုန်မြို့
နှင့် ကားလမ်းဖြင့် မိုင်(၄၃၀)အကွာ၊ ရထားလမ်းဖြင့် (၃၈၆)မိုင်
အကွာမှာ တည်ရှိပါသည်။ ။ ရေလမ်းခရီး၊ လေကြောင်းလမ်းခရီးဖြင့်လ
ည်း အလွယ်တကူ သွားလာနိုင်သော မြို့ကြီးဖြစ်ပါသည်။ ။

ထို့ကြောင့် လည်း မြန်မာနိုင်ငံ အထက်အောက်ကြားခံမြို့အဖြစ် သာ
ယာစည်ပင်သော မြို့ကြီး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ။

မန္တလေးမြို့ နန်းတည်ဘုရင် မင်းတုန်းမင်းသည် ခရစ်နှစ်(၁၈၅၃) ခု
တွင် အမရပူရ၌ ပုဂံမင်းထံမှ ထီးနန်းကို ရရှိဆက်ခံခဲ့ပါသည်။ ။ ခရစ်နှစ်
(၁၈၅၅)ခုနှစ်တွင် ရတနာပုံမန္တလေးမြို့တော်သစ်ကို ထီးနန်းတည်ထော

င်ခဲ့ပါသည်။ ။

ထီးနန်းအမွေဆက်ခံသော သားတော်သီပေါမင်းသည် လည်း ထီးမွေ
နန်းမွေဆက်ခံကာ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ စီးပွားရေးများကို
ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သော မင်းဖြစ်ပါသည်။ ။

မဟာလောကရန်နှိမ်အောင်တောင်မူရုပ်ပွားတော်။

ထို့ကြောင့် ကောဇာသက္ကရာဇ်(၁၂၄၄)ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း(၃)ရ

က်နေ့တွင် မိမိ၏ နံသင့်ဘုရားတစ်ဆူကို ရွှေမြို့တော် အရှေ့တောင်
ထောင့်၊ ဇမ္ဗူမျက်ရှင်ရပ် သာယာပြန့်ပြူးတင့်တယ်လှသော မြေပြင်တွင်
စေတီတော်တစ်ဆူ တည်ထားခဲ့ပါသည်။ ။ ထိုစေတီမှာ ‘မဟာလောကရ
နန္ဒီ’ စေတီတော်ဖြစ်ပါသည်။ ။

မင်းတရားကြီး၏ နံတော်သင့်စေတီနှင့် အတူ မိဖုရားကြီး စုဖုရားလ
တ်အတွက်လည်း မိဖုရားကြီးနှင့် နံတော်သင့် ‘ရတနာတန်ဆောင်’ ဟူ
သော စေတီကို တည်ခဲ့ရာ စေတီနှစ်ဆူကို အချိန်တစ်ချိန်တည်းနှင့် ခုနစ်
ရက်နှင့် အပြီးတည်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။ စေတီနှစ်ဆူစလုံးကို အရပ်
တော်နှင့် ဖိနပ်တော်သံခုနစ်တောင်ထား၍ တည်ခဲ့ပါသည်။ ။

လောကရန်နိမိတ်ဘုရားတွင် သေနတ်ဝန်၊ ကင်းဝန်လယ်ကိုင်း
မြို့စားကြီး၊ အတွင်းဝန်၊ ကိုင်တားမြို့စား၊ မြေတိုင်းဝန်ထောက်၊ ညောင်
ဝန်ထောက်တို့ က အနီးကပ်ကြပ်မတ်ခဲ့ပြီး ရတနာ တန်ဆောင်စေတီတွ
င် လည်း အတွင်းဝင် ပင်းမြို့စား၊ အတွင်းဝန် မြို့သစ်မြို့စား၊
တောင်ခွင်မြို့စား ဝန်ကြီး၊ ဝန်ထောက်များ ၊ ဝတ်ပစ္စည်းမြို့စားတို့
ကြီးကြပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ။

ဘုရားတည်နှစ် တပေါင်းလဆန်း(၁၁)ရက်နေ့၌ စေတီနှစ်ဆူအတွ
က် အောင်ပွဲသဘင်များ ကျင်းပ၍ ရွှေထီးတော်မြတ်ကို တင်လှူခဲ့ပါသ
ည်။ ။

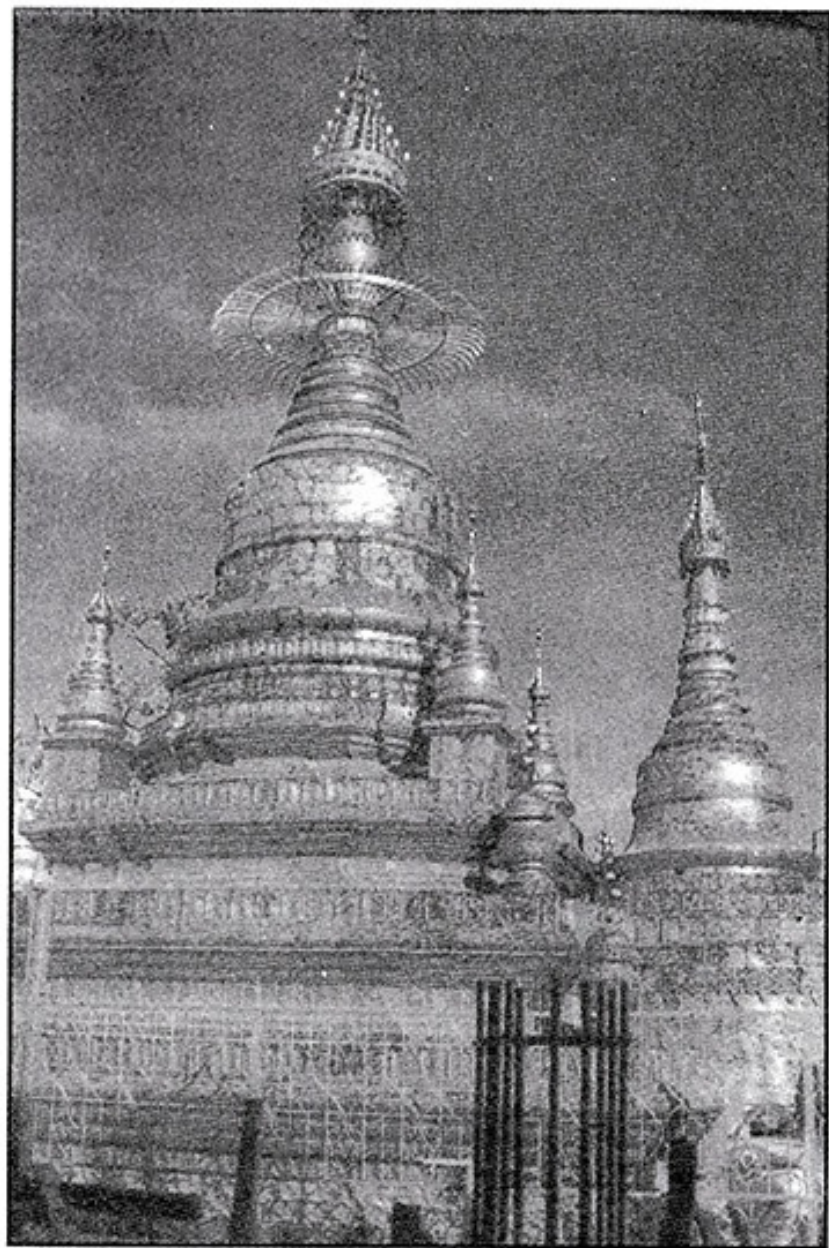
စေတီတည်ကောင်းမှုအလှူ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်
သီပေါမင်းတရားကြီးနှင့် မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဖုရားလတ်တို့ သည် မြ
တောင်ကျောင်းတိုက်ကြီး၊ မွန်ကျောက်တော်ကြီးများ ဆောက်လုပ်လှူဒါ
န်းပြီး ကျွန်ယောက်ျား၊ ကျွန်မိန်းမ၊ ငွေဝယ်ကျွန်များကို ကယ်တင်တော်
မူခဲ့ပါသည်။ ။

သာသနာအတွက် ရဟန်း(၂၄၀)ပါး၊ ကိုရင်လောင်း(၁၁၄၅)ပါးကိုလည်း သုဓမ္မာဇရပ်မှာ အလှူတော်မင်္ဂလာပွဲကျင်းပပြီး ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမဘွဲ့ကို ခံယူခဲ့ပါသည်။ ။

မင်းဆက် ဆိတ်သုဉ်းကာ နယ်ချဲ့တို့ အုပ်ချုပ်နေသော ကာလမှ စ၍ မန္တလေးရွှေမြို့တော် ဘာသာ၊ သာသနာများ ညှိုးနွမ်းခဲ့ရပြီးနောက် လွတ်လပ်သောနိုင်ငံ ပြန်ဖြစ်သွားသော်လည်း နယ်ချဲ့တို့ နှိပ်စက်ကလူပြုခဲ့သော အရှိန်အဟုန်ကြောင့် သာသနာအတွက် မလုံးပန်းနိုင်အောင် ဖြစ်နေကြရပါသည်။ ။ ခရစ်သက္ကရာဇ်(၁၉၅၉)ခုနှစ်တွင် မဟာလောကရန်နှိမ် အောင်တော်မူစေတီတော်ကြီးအား ထပ်မံမွမ်းမံပြုပြင်ကာ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းမှုများ ပြုခဲ့ပါသည်။ ။

စေတီတော်ကြီး၏ အရှေ့ဘက်ထောင့်တွင် ဂြိုဟ်ပြေနံပြေ ကိုးနဝင်း စေတီတော်ကို(၁၃၀၀) ပြည့်နှစ်တွင် တည်ထားခဲ့ပါသည်။ ။ ကောဇာသက္ကရာဇ် (၁၃၄၆)ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း(၈)ရက် နေ့၌ အရှေ့ဘက်စောင်းတန်းမုခ်ဦးကို ပြုပြင်ခဲ့ပါသည်။ ။

ဘုရားကြီးအရှေ့မျက်နှာစာ ပုရဝဏ်တွင် သက္ကရာဇ်(၁၃၄၄)ခုနှစ်၌ ‘မဟာလောကရန်နှိမ် အောင်တော်မူမြတ်စွာဘုရား’ ဟု မုခ်ဦးစာတန်းကို တင်လှူခဲ့ပါသည်။ ။ အရှေ့ဘက်အဝင် မုခ်ဦး သံတံခါးကိုပါ ပူးတွဲတပ်ဆင်ခဲ့ပြီး အရှေ့တောင်ထောင့်တွင် ဗောဓိညောင်ပင်ကိုပိုင်းကာ ရှစ်မျက်နှာဘုရားများကို သက္ကရာဇ်(၁၃၅၂)ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်၊ အင်္ဂါနေ့တွင် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ ။

မဟာလောကရန်နှိမ်အောင်တောင်မူစေတီတော်။

စေတီတော် ပုရပုဏ်တွင် ဘုရားစောင်းတန်း(၁၀)ခန်း၊ တောင်စောင်းတန်း(၆)ခန်းကိုပါ ချဲ့ထွင်လှူဒါန်း ဆောက်လုပ်ထားပါသည်။ ။ ကောဇာသက္ကရာဇ်(၁၃၄၄)ခုနှစ်တွင် မဟာလောကရန်နှိမ် အောင်တော်မူဘုရား၏ ဘုရားတည်နှစ်သက်တမ်း(၁၀၀)ပြည့်ခဲ့သော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် ရာပြည့်ဓမ္မာရုံကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကာ အရှေ့ဘက်တွင် ခြင်္သေ့ကြီးနှစ်ကောင်ကိုလည်း ထပ်မံ၍ အသစ်ပြုပြင်ခဲ့ပါသည်။ ။

ခရစ်နှစ်(၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် ဂန္ဓာကုဋီတိုက်သစ် တစ်ဆောင်ကို တည်ဆောက်၍ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်မြတ်(၃)ဆူကို ပူဇော်ခဲ့ပါသည်။ ။ သာသနိက နယ်မြေနှင့် ညီစွာ အရှေ့မြောက်ထောင့် ညောင်ပင်ကြီးအောက်တွင် ပဉ္စဝဂ္ဂီ(၅)ဦးအား ဓမ္မစကြာတရား ဟောကြားပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မာရုံကြီးအရှေ့ဘက် ညောင်ပင်အောက်တွင် မြောက်အရပ်သို့ မျက်နှာမူထားသည့် ကျောက်ဆစ်ရုပ်ပွားတော်ကို ကျောင်းဆောင်နှင့် အတူ လှူဒါန်းပါသည်။ ။

မဟာလောကရန်နှိမ် အောင်တော်မူဘုရားကြီး ရာပြည့်ကျောက်စာတိုင်ကိုလည်း ကောဇာ သက္ကရာဇ်(၁၃၅၄)ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလပြည့်ကျော်(၄)ရက်နေ့၌ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ ။ ကောဇာသက္ကရာဇ်(၁၃၅၆)ခုနှစ် ရှင်ဥပဂုတ္တမထေရ်ပုံတော်ကြီးနှင့် ပြာသာဒ်ကျောင်းဆောင်တစ်ဆောင်နှင့် ကျောက်စီရေကန်တော်ကိုပါ လှူဒါန်းဆောက်လုပ်ထားပါသည်။ ။

မန္တလေးရွှေမြို့တော်ကြီးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နောက်ဆုံးမင်းဆက် သီပေါမင်းကြီးနှင့် မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဖုရားလတ်တို့ ကုသိုလ်ပြုတည်ထားခဲ့သော မဟာလောကရန်နှိမ် အောင်တော်မူဘုရားကြီးကို မန္တလေးမြို့ အောင်တော်မူရပ်၊ နန်းရှေ့ကျုံးအရပ်တွင် သပ္ပာယ်တင့်တယ်စွာ

စံနေပါကြောင်း လေ့လာမှတ်သားသိရှိသမျှ ရေးသားဖော်ပြအပ်ပါသည်

။

ဘုရားဖူးအချိန်ကာလကို အကြောင်းပြု၍ မှတ်သားခဲ့ရသောကြောင့် လိုအပ်ချက်များ လည်း ရှိတန်ကောင်းမှာ ဖြစ်ပါသည် ။ စာရှုသူဓမ္မမိတ်ဆွေများ နှင့် မန္တလေးရွှေမြို့တော်မှ မိတ်ဆွေများ ဖြည့်စွက်နားလည် ခံစားကြပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါသည် ။

မှီငြမ်းမှု

(၁) ၆-၁၂-၂၀၁၀ နေ့ မန္တလေးမြို့ဘုရားဖူး မှတ်တမ်းများ ။

(၂) စာရေးသူနှင့် အလှူခံဌာန မေးမြန်းမှတ်သားမှုများ ။

(၃) ၂၀၀၉၊ နိုဝင်ဘာလထုတ် နေလဂျာနယ်မှ (ဆူစျာန်-ပန်သဒ္ဒါ)၏ ဆောင်းပါး။

ဘုန်းရောင် - အမှတ် ၁၁၈

*